

at senda eina rakett upp, men það vildi so illa til, at maskinpassarinn (bert 2 menn vóru á hátinum) fekk hana í tumla-gripið, og fór hon síðani í sjógv. Tó sá »Smiril«, ið kom av Mið-vági hana, men ein trolari sá einki og sigldi framvið. Teir sendu síðani eun eina rakett upp aftrat og hetta bar betur til. Umborð á »Smiril« var Vestmannadoktari, og bant hann hin særða maskinmanninn á »Ólavi« til. »Smiril« sleipaði bátin á Vestmanna.

Sýslumaður.

Til sýslumann í Norðuroya-sýslu er útnevndur Haakon Hansen, Tvoroyri.

Føroyskur sorgarleikur.

Av N. A. Ejdesgaard.

(Framhald.)

At samtala við frú Hansen er ikki bert hugnaligt, men mikið fróðligt eisini. Um alt tað, hon minnist og veit, kunna bókur skrivast. Og hvødu hesar bókur óivað verid betri en mangar aðrar, nomið at sálini, ikki bert í nivandi sorgarleika, men eisini í gleði, í hórðum almennum stríði við undir- og yvirluta.... Men aðrir, sum betri duga, um tað.

»Hvussu leingi vóru tyðum ljósmóður?»

»35 ár.»

»Hvi vóru tyðum ljósmóður?»

»Frá tí eg varð 22 til 29 ár, gekk gamla ljósmamma frú Annegeliða Jacobsen tíðliga og seint og royndi at fáa meg til at læra. Hesi 7 áriní noktaði eg.»

»Hvi gjordi tyðum tað?»

»Av orðaljóðinum; ljósmammur høvdu tað so út av lagi ringt, sum tí verri alt ov salt var. Men so helt Annegeliða, at hon ikki orkaði meir, og ongur fingust at læra. Men tvær skuldu vera. Og frú Anna Mouritsen

var heilsulítil og kundi ikki vera einsomule.

»Hvi vildi Annegeliða hava tyðum?»

»Henni var — sum síður var tá — av sóknarstýrinum álagt at benda á tær, sum henni fannst best vera egnuðar. Og hon kjósaði meg og frú Katrinu Poulsen, sum avgjort noktaði. Sóknarstýrið bað meg so um at læra, men hevði tó ongan hug til tað. Men tá so maður mín eisini bað meg tað sama — við »mó-tivinum«: »eg eri sjómaður, og skuldi eg farist, so er ljósmóður-virkið ov gott at lata fara frá tær«, játtaði eg.»

»Hann helt eins og flest all onnur, kann eg skilja. Men vónandi fekk hann og heim tykkara ikki so miklan víða, sum tey flestu ljósmóðurheim hava notið.»

»Nei, tað er vist — tí betur — tað kundi verið reiðiliga vánaligt álíkavæl, um tað ikki nær náminða kundi líknast við tey verst stóddu. Men trupult og tungt í ymsar ættir. Tað skal tó ikki skiljast so, at fólk ikki vóru vinskípulig — men tann táverandi ordningur var ov gamal ella skilti ikki forholdini í hvussu er í loingum.»

»Hvat var tá lonin?»

»Fasta árliga lonin var 80 kr. frá 1878 til 1920 í Havni og niður í 20 kr. úti um oyggjarnar.»

»Tað var lítið. Og allar fingur heldur ikki sít, kann eg ætla?»

»O nei, ikki altíð.»

»Hvussu mangar ljósmammur vóru í oyggjunum?»

»25. Óll teirra lön samanlögð var 1140 kr. So okkurt staði var lítið.»

»Við øðrum orðum: Tít fingur allar tísamans ikki so mong hundrað kr., sum til dømis Fysikus Boeg fekk túsindir; tað sigist jú, at hann kom upp á 16 tús. árliga?»

»Ja, tað er havt eftir hann sjálvan. Men nú er tað at siga, at hansara embætti rökk víða: Havni, Nólsoy, Sandoy, norður at Oyri, haðani tvørtur um eystur at Gøtu. Ofta inn í Vestmanna-distriktið við. — Í seinastuni

mátti hann hava hjálpuðlæknar. Eisini segðist tað, at hetta embætti var Danmarks feitasta.»

»So, so! Men hvi kom Boeg í Vestmannadistriktið, var ikki læknar har?»

»Já, men tað sýntist so, at hann ikki var lýddur, hvat so annars orsøkin kann hava verið; tí ein fór haðani, og annar kom aftur, og alt segði tað sama. Men nú er tað at siga: hettari var at koma sjóveg til Havnar enn yvir fjøll í kavaroki og ill-veðri til Vestmanna. — Men, at Boeg ofta meglaði millum fólk í Vesfanna og læknar har, noktað ikki.»

»Fingur tit ikki vist fyri hvønn føding?»

»Já, tað kann ikki sigast annað; flest øll lótu nakað — eftir førimuni. Tó tíðirnir vóru ikki tá til nakað stórvægis. Men trúrnarlag og vilja sýndu øll, um tey einki áttu. Soleiðis kundu tey siga: »Vit eiga einki, men Gud skal lona tyðum fyri hjálpin.« Og at tey báðu signing yvir ein, ivist eg ikki í.»

»Eg heldur ikki. Royndar kenni eg hetta; soleiðis vóru Føroyingar tá, og mangir eru so enn — tí betur. Men hvussu mikið áttu foreldur at rinda fyri hvønn føding?»

»Ja, lógin segði: »Enhver Distrikts Jordermeder er berettiget til en billig Godtgørelse, som i fornødent Fald bestemmes ved Rettens Kendelse.« Altså: eingi vóru pligtug at lata nakað, og en minni var nakað at krevja á rettarns vegi, tá ið lógin einki tal nevndi.»

»Hvussu mongum burðum hava tyðum tikið ímóti?»

»Frá 1. oktober 1902 til 1. oktober 1937 havi eg tikið móti 1639 lividágligum føðingum — 825 gentubørnum og 814 drongubørnum. Hertil koma so rúm 100 ólividágligir føðingar.»

(Framhald.)

Aðalfundur Føroya Búnaðarfelags

verður 23. februar kl. 16. í Tórshøll.

Nevndin.

Kunngerð.

Tað verður hervið kunngjørt, at bonarbrøv um studning og lán eftir Lov om Jordbrugets Fremme av 24. mai 1937 fyri fíggjarárið 1938/39 skulu vera Landbúnaðarráðinum í hendi áðrenn 1. mars.

Bonarbrøvini skulu skrivast á serlig skemair, sum eru at fáa hjá nevndarlimunum og kommununum.

Tey fyrstu áriní verður studningur fyrst og fremst latin til uppdyrking og innhegning av nýggjari jorð.

Landbúnaðarráðið.

VIKAN

Staturin hevur játtað lán til eina sildalufabrick í Havni. Teknast skal 50.000 kríaksium, og lánið verður 200.000 kr. Umframt hetta er ætlanin at lata smíða tveir sildabátar á skipasmiðjuni í Havni — við lótingsgaranti.

1. februar kl. 20,45 talar Føroyingurin Samuel Davidsen í norsku radio. Evnið er: Føroyska málið.

Uppreisnarmenn í Spania keypa føroyskan fisk. Norskur dampari »Heilo«, tekur í hesum dogum inn 21.000 pakkar av klippíski í Føroyum til Franco.

Aftur í ár fáa føroyskir reiðarar útgerðarlán frá statinum: 400.000 kr.

Tað frættist, at Jóannes Patursson hevur verið so knáur at fingið hin konservativa (sjálvandi) flokksformannin at lagt inn á ríkisdagin eitt mótmæli móti undirgrundslóginí (og rimilígvís er øll ramsan hjá honum við her).

Tíðindabræv.

Míðvágur, hin 21. jan.

Hetta árið byrjaði, eins og tað gamla endaði: við adressu. Hon gekk út uppá at samla pening inn til Jóannes bónda til uttanlandsferð hans. Hann skuldi til kong »uppá landsins besta«, sum teir gomlu tóku til, og varð ikki so lítið ofrað her-

frá, sum mær er sagt, av ognarmonnum, tí nú gælt sjálvandi um at royna tann seinasta brestur fyri, at vit jarðaleysu ikki skuldu kunna hava nakað at siga, ei minni fáa nakað av ríkidomi, í landinum goymist, nei, nú skuldi tann ognarleysi kúgast, ja gerast til einkis. Men tunnlígt er komið bertur ár Jóannesar ferð, sum »Dagblaðið« sigur.

Tá ið landbrúksnevndin í heyst varð vald, var mangur maður hilsin yvir, at eingin her úr bygðini skuldi koma inn í nevndina. Løgtingið má hava gloymt, at her úr bygðini fara í jarðagrunnin 14½ mörk av prestlagðosi, fyri uttan tað kongs, sum her er. At vit ongan mann fingur valdan, sær ikki væl út; men kanska lógtingið hevur so gott treysti til hinar valdu. Vónandi verða vit ikki sviknir.

Her var boltleikur seinasta sunnudag millum eitt lið úr Sandavági og eitt hiðani. Leikur endaði við 1—1. Væl var spælt av báðum portum.

Nú eru listarnir til kommunuvalið innkomnir — 3 í tali — bert 1 av sóknarstýrslimunum, ið sótu, er upptíllaður, hann stendur fremst á einum lista. Soleiðis koma vit her at fáa eitt nýtt forstandarskap. Eg skal seinri lata lesararnar vita, hvørjir ið verða at koma inn.

Tíðindamaður.

Spania.

Á Teruel frontinum hevur hesar síðstu dagarnar verið nakað friðaligari; tó sigast fólkaflokksmenn at hava gjørt tvey smá álop, ið ikki broyttu støðuna stórvægis. Teir skuldu kortini undir hesum álopum missa nakað væl av fólk, vildu Francomenn vera við.

Niagarabrúgvín í sor.

Hósdagin fór hin stóra Niagarabrúgvín í sor undir trýsti av ræðilugum ísrágvum. Tey, ið nærindis vóru, søgdu frá tí óðliga dundri, tá brúgvín fór og ísurin fór skorandi eftir ánni.

lykkedes saaledes, idet ingen af Parterne vilde foretage det ønskede Sagsanlæg.

Den dramatiske Maade, som Arbejdet blev genoptaget paa, er alle bekendt.

Da det imidlertid langt fra kunde siges, at man havde opnaaet den ønskede Klarhed i Stridighederne — tværtimod, idet Amtmanden havde ladet forstaa, at de Ejere, der ikke havde underskrevet omtalte Deklaration til Brødrene G. Mortensen og Mitens retsligt set i Kulsagen ikke var stillet paa samme Maade, som de, der havde underskrevet Deklarationen, og da som allerede nævnt Forstanderskabsflertallet selvfølgelig langt hellere saa, at Jordejerne erholdt Afgiften end Franskændene, og gav Forstanderskabet ikke Spørgsmaalet om at opnaa en for begge Parter tilfredstillende Ordning af Tvist-spørgsmaalet.

Under sit Ophold i Thorshavn

i Lagtingstiden fortsatte Forstanderskabet Formand derfor Forhandlingerne med Direktør Ger-now.

Resultatet af disse Forhandlinger var et Brev, A/S Føroya Kol paa visse Betingelser erklære sig villig til at gaa med til, at hans Selskab anlægger den ønskede Sag.

Vi gengiver Brevet her:

Til

Forstanderskabet for Frødebo Sogns Kommune.

Tveraa.

Under Henvisning til de paa Foranledning af Forstanderskabet afholdte Møder mellem enkelte Jordejere og A/S Føroya Kol samt til Samtaler her i Thorshavn med Forstanderskabets Formand, Lagtingsmand P. M. Dam, vil jeg gerne fremføre følgende:

Selskabet vil, som det ogsaa har søgt at vise i Praxis, gerne

gøre sit til at skabe gode og fredelige Arbejdsforhold paa Tveraa og vil meget gerne virke til en Løsning af Spørgsmaalet vedrørende Kulbrydningsretten. Det er indlysende, at Selskabet langtf hellere ser, at de fastsatte Afgifter tilfalder Jordejerne, end at disse Penge gaar ud af Landet til Franskændene.

Det vil være nødvendigt at faa Spørgsmaalet bragt for Domstolene, da Jordejerne hævder deres Ret, og da Selskabet stadig maa fastholde, at de Rettigheder, som man — gennem d'Herr Mitens og Mortensen — har købt af Franskændene er fuldt gyldige, hvad jo ogsaa Staten har anerkendt ved Fornyeelse af Koncessionen i 1932 og ved Telegram til Færø Amt med Meddelelse om, at Statsministeriet anser A/S Færø Kul for retmæssige Efterfølgere af det franske Selskab.

Da jeg efter de sidste Meddelelser forstaa, at Jordejerne

har erklæret, at de ikke vil anlægge en Sag mod Selskabet, og da der antagelig ikke kan ventes Ro, før Sagen bringes for Domstolene, har jeg efter lange Konferencer med Embedsmændene her søgt at finde en Udvej for Selskabet til at faa Spørgsmaalet for Domstolene. Resultatet af disse Forhandlinger og Overvejelser er, at det muligvis kan ordnes paa den Maade, at Selskabet anlægger Sag mod en enkelt af de protesterende Jordejere for at opnaa en Anerkendelsesdom vedrørende Rettighederne. For at gennemføre en saadan Sag maa Parterne nødvendigvis blive enige om at holde sig til Sagens Kerne, nemlig Spørgsmaalet om, hvem Rettighederne har tilhørt, og om de eventuelt skulde være bortfaldet inden Overdragelsen til A/S Færø Kul.

Jeg vil være villig at arbejde videre paa dette Grundlag og at anbefale min Bestyrelse at an-

lægge en saadan Sag, dersom der kan opnaas Enighed med Jordejerne om det ønskelige heri, og dersom Forstanderskabet kan foranledige, at Jordejerne i Mellemtiden opretholder rolige Forhold, samt at de tiltræder det paa Modet i Forstanderskabet den 13. Septbr. d. A. opnaaede Kompromisforslag (jfr. Forstanderskabets Skrivelse af 13. Septbr. til Færø Amt), ganske særlig den under Punkt 1 omtalte Garanti.

Da ifølge Dommerens Telegram til Forstanderskabet ikke alle Ejerne staa retslig ens, og at Underskrifterne af Deklarationen antagelig er bundne af deres Underskrifter, maa man forudsæ nye Vanskeligheder paa dette Punkt. Det vilde ogsaa efter min Mening være en blodig Uretfærdighed, om de faa protesterende Ejere eventuelt skulde faa tilkendt en Erstatning eller Afgift, medens alle de, der forud havde underskrevet De-